

Agatha Christie[®]

Slučajevi Herkula Poaroa

Tajanstveni događaj u Stajlsu

Lord Edžver je mrtav

Smrt u oblacima

Karte na sto

Sastanak sa smrću

Tragedija u tri čina

Tužni čempres

Zlo pod suncem

Ubistvo u Orijent ekspresu

Agatha Christie[®]

Tajanstveni slučajevi

gospođice Marpl

Ubistvo u parohijskom dvoru

Jednim prstom

Leš u biblioteci

Agatha Christie[®]

Iskričavi cijanid

Agata Kristi

UBISTVO U ORIJENT EKSPRESU

Preveo

Nenad Dropulić

■ Laguna ■

Naslov originala

AGATHA CHRISTIE® POIROT® MURDER ON THE ORIENT EXPRESS®

Copyright © Agatha Christie Limited 1934.

All rights reserved.

Translation Copyright © Agatha Christie Limited 2017.

All rights reserved.

AGATHA CHRISTIE® POIROT® are registered trademarks
of Agatha Christie Limited in the UK and/or elsewhere.

All rights reserved.

Agatha Christie®

Slučajevi Herkula Poaroa

Za M. E. L. M.

Arpačija, 1933.

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

SADRŽAJ

Prvi deo – Činjenice

1. Važni putnik Taurus ekspresa	11
2. Hotel <i>Tokatlijan</i>	21
3. Poaro odbija slučaj.	30
4. Krik u noći	38
5. Zločin	42
6. Žena?	54
7. Telo	62
8. Otmica deteta Armstrongovih	72

Drugi deo – Dokazi

1. Iskaz sprovednika spavaćih kola	79
2. Sekretarov iskaz	85
3. Iskaz ličnog sluge	90
4. Amerikankin iskaz.	96
5. Šveđankin iskaz	104

6. Iskaz ruske kneginje	110
7. Iskaz grofa i grofice Andrenji.	117
8. Iskaz pukovnika Arbatnota	123
9. Iskaz gospodina Hardmena.	132
10. Italijanov iskaz	139
11. Iskaz gospođice Debenam.	143
12. Iskaz služavke Nemice	149
13. Pregled iskaza.	156
14. Dokazi s oružja	164
15. Dokazi iz prtljaga.	172

Treći deo – Herkul Poaro se naslanja i razmišlja

1. Ko od njih?	189
2. Deset pitanja	197
3. Izvesne rečite sitnice.	203
4. Masna mrlja na mađarskom pasošu	212
5. Kršteno ime kneginje Dragomirove	219
6. Drugi razgovor s pukovnikom Arbatnotom	224
7. Identitet Meri Debenam	228
8. Nova iznenađujuća otkrića	233
9. Poaro iznosi dva rešenja.	240

PRVI DEO

ČINJENICE

PRVO POGLAVLJE

Važni putnik Taurus ekspresa

Bilo je pet sati jednog zimskog jutra u Siriji. Na peronu u Alepu stajao je voz u redu vožnje veličanstveno nazvan Taurus ekspres. Činila su ga kola za ručavanje s kuhinjom, spavaća kola i dva lokalna vagona.

Pored stepenika za ulazak u spavaća kola stajao je mlad francuski poručnik u raskošnoj uniformi i razgovarao s niskim mršavim čovekom umotanim do ušiju, od čijeg lica se nije videlo ništa osim ružičastog vrha nosa i krajeva uvis ufitljenih brkova.

Bilo je ledeno, poručnik Dibosk nije naročito uživao u zadatku ispraćanja ovog istaknutog gosta, ali je muški vršio svoju dužnost. S usana su mu silazile šarmantne fraze na ugladenom francuskom. Zapravo, nije znao o čemu se radi. Čuo je govorkanja, naravno, kao i uvek u sličnim slučajevima. General – *njegov* general – bio je sve čudljiviji i turobniji. Onda je došao ovaj civil, ovaj Belgijanac – i to čak iz Engleske, po svemu sudeći. Sledeće sedmice vladala je čudnovata napeptost. Zatim su se odigrali izvesni događaji. Jedan vrlo ugledan oficir izvršio je samoubistvo, drugi je podneo ostavku

– s napetih lica strepnja se iznenada povukla, neke vojničke mere opreza su ublažene, a general – upravo general u čijoj službi je poručnik Dibosk – podmladio se za deset godina.

Dibosk je načuo delić razgovora između generala i ovog civila. „Vi ste nas spasili, *mon cher*“, rekao je general potreseno, a gusti sedi brkovi su mu podrhtavali. „Spasili ste čast francuske vojske – sprečili ste pravo krvoproliće! Kako da vam zahvalim što ste uslišili moju molbu? Prevalili ste toliki put...“

Na ovo je civil (zvao se gospodin Herkul Poaro) dao prikladan odgovor koji je obuhvatao i sledeće: „Ali zbilja, zar ja ne pamtim da ste mi jednom spasili život?“ General je pak odgovorio takođe prikladno, poričući bilo kakve zasluge za ishod tog davnog događaja, a onda su se, uz brojna spominjanja Francuske, Belgije, slave, časti i srodnih pojmova, srdačno zagrlili i razgovor se završio.

O čemu se zapravo radilo, poručnik Dibosk i dalje nije imao blagog pojma, ali dobio je zadatak da isprati gospodina Poaroa na Taurus ekspres i izvršavao ga je revnosno, kako i dolikuje mladom oficiru pred kojim je lepa karijera.

„Danas je nedelja“, rekao je poručnik Dibosk. „Sutra uveče, u ponedeljak, bićete u Istanbulu.“

Nije prvi put izneo to zapažanje. Tokom razgovora na peronu pred polazak voza ljudi se često ponavljaju.

„Tako je“, saglasio se gospodin Poaro.

„I nameravate da ostanete u tom gradu nekoliko dana, zar ne?“

„*Mais oui*.** Nikada nisam bio u Istanbulu. Bilo bi šteta da samo prođem – *comme ça****.“ Rečito je pucnuo prstima. „Nikuda ne žurim – ostaću u Istanbulu kao turista nekoliko dana.“

* Franc.: dragi moj. (Prim. prev.)

** Franc.: Svakako. (Prim. prev.)

*** Franc.: ovako. (Prim. prev.)

„Sveta Sofija je prelepa“, rekao je poručnik Dibosk, koji je nikada nije video.

Peronom je zazviždao hladan vetar. Obojica su se stresla. Poručnik Dibosk je uspeo neopaženo da pogleda na sat. Pet do pet – još samo pet minuta!

Pomislivši da je njegov sagovornik ipak primetio taj krađomični pogled na sat, požurio je da nastavi razgovor.

„U ovo doba godine nema mnogo putnika“, rekao je i pogledao prozore spavaćih kola iznad njih.

„Tako je“, saglasio se gospodin Poaro.

„Nadajmo se samo da vas na Taurusu neće zavezati sneg!“

„Zar se to dešava?“

„Dešavalo se, da. Ne ove godine, još ne.“

„Onda možemo samo da se nadamo“, odvratio je gospodin Poaro. „Vesti o vremenu u Evropi su nepovoljne.“

„Veoma nepovoljne. Ima mnogo snega na Balkanu.“

„I u Nemačkoj, čuo sam.“

„*Eh bien*“, rekao je poručnik Dibosk užurbano jer mu se činilo da razgovor ponovo zamire. „Sutra u sedam i četrdeset uveče bićete u Konstantinopolju.“

„Tako je“, rekao je gospodin Poaro i očajnički dodao: „Kažu da je Sveta Sofija vrlo lepa.“

„Veličanstvena, verujem.“

Iznad njihovih glava razmaknula se zavesa na prozoru jednog kupea spavaćih kola i jedna devojka je pogledala napolje.

Meri Debenam je slabo spavala otkako je u četvrtak krenula iz Bagdada. Nije se valjano odmorila ni u vozu za Kirkuk, ni u pansionu u Mosulu, ni prošle noći u vozu. Sada joj je dojadilo da leži budna u pregrejanom zagušljivom kupeu, pa je ustala i pogledala napolje.

* Franc.: Dakle. (Prim. prev.)

Ovo je sigurno Alepo. Ne vidi se ništa, naravno. Samo dugački rđavo osvetljeni peron kojim se odnekud pronosi glasna prepirka na arapskom. Dva muškarca ispod njenog prozora razgovarala su na francuskom. Jedan je bio francuski oficir, a drugi sitan čovek ogromnih brkova. Bledo se osmehnula. Nikada nije videla nikoga toliko natrontanog. Napolju je svakako veoma hladno. Zbog toga ovoliko greju voz. Pokušala je da spusti prozor još niže, ali nije mogla.

Sprovođnik spavaćih kola prišao je dvojici ljudi. Voz polazi, rekao im je, i gospodin treba da se popne. Sitni čovek skino je šešir. Kakva jajasta glava. Uprkos sopstvenim brigama, Meri Debenam se nasmešila. Smešan čovečuljak, od onih koje je nemoguće shvatiti ozbiljno.

Poručnik Dibosk je održao oproštajni govor. Sastavio ga je unapred i sačuvao ga za poslednje trenutke. Bio je to vrlo lep i ugladen govor.

Ne želeći da zaostane za njim, gospodin Poaro je odgovorio na isti način.

„*En voiture, Monsieur*“^{*}, rekao je sprovođnik spavaćih kola.

S izrazom beskrajnog oklevanja gospodin Poaro se popeo u voz. Sprovođnik se popeo za njim. Gospodin Poaro je mahnuo. Poručnik Dibosk je salutirao. Voz je uz snažan trzaj polako krenuo napred.

„*Enfin*“^{**}, promrmljao je gospodin Poaro.

„*Brrr*“^{*}, stresao se poručnik Dibosk najzad shvativši koliko mu je hladno...

* * *

* Franc.: Ukrcajte se, gospodine. (Prim. prev.)

** Franc.: Najzad. (Prim. prev.)

„*Voilà, Monsieur*.“^{*} Sprovođnik je dramatičnim pokretom pokazao Poarou svu lepotu njegovog kupea i uredno složeni prtljag. „Gospodinovu putnu torbu stavio sam *ovde*.“

Njegova ruka ostala je rečito ispružena. Herkul Poaro mu je spustio na dlan presavijenu novčanicu.

„*Merci, Monsieur*.“^{**} Sprovođnik je postao žustar i poslovan. „Gospodinove karte se kod mene. Zamolio bih vas da mi date i pasoš. Kako sam shvatio, gospodin će prekinuti putovanje u Istanbulu?“

Gospodin Poaro je to potvrdio.

„Pretpostavljam da nema mnogo putnika?“^{*}, rekao je.

„Nema, gospodine. Imam još samo dva putnika. Oboje su Englezi. Pukovnik iz Indije i mlada dama iz Bagdada. Treba li gospodinu nešto?“

Gospodin je zatražio malu bocu mineralne vode.

Pet sati ujutru je nezgodno vreme za ukrcavanje u voz. Do svitanja su ostala još puna dva sata. Svestan da je neispavan i da je uspešno obavio vrlo osetljiv zadatak, gospodin Poaro se sklupčao u ugao i zaspao.

Probudio se u pola deset i krenuo ka vagon-restoranu u potrazi za vreloom kafom.

U vagon-restoranu bila je samo jedna dama, očigledno mlada Engleskinja koju je sprovođnik spomenuo. Bila je visoka, vitka i tamnokosa, imala je možda dvadeset osam godina. Jela je opuštено i delotvorno, jednako tako je zatražila od konobara da joj donese još kafe; videlo se da poznaje svet i da je iskusan putnik. Bila je u tamnoj putnoj haljini od neke tanke tkanine vrlo pogodne za pregrevani voz.

* Franc.: Izvolite, gospodine. (Prim. prev.)

** Franc.: Hvala, gospodine. (Prim. prev.)

Nemajući pametnijeg posla, gospodin Herkul Poaro se bavljao neopaženo je posmatrajući.

Ona pripada, zaključio je, onoj vrsti devojaka koje savršeno lako umeju da se staraju o sebi gde god da se nađu. Držala se trezveno i delotvorno. Dopali su mu se stroga pravilnost njenih crta lica i prefinjeno bledilo. Svidele su mu se njena sjajna crna kosa očešljana u uredne talase i njene sive oči, spokojne i hladnokrvne. No, procenio je, malo je previše delotvorna da bi je on proglasio za *jolie femme**.

Posle nekog vremena u vagon-restoran ušao je još neko. Bio je to visok muškarac star između četrdeset i pedeset godina, vitak, preplanuo, kose prošarane srebrom na slepo-očnicama.

„Pukovnik iz Indije“, rekao je Poaro za sebe.

Pridošlica se lako naklonio devojci.

„Dobro jutro, gospođice Debenam.“

„Dobro jutro, pukovniče Arbatnote.“

Pukovnik je stajao s rukom na naslonu stolice preko puta gospođice Debenam.

„Mogu li?“, upitao je.

„Naravno, samo izvolite.“

„Znate, ljudi za doručkom često nisu baš raspoloženi za ćaskanje.“

„Nadam se da je tako, ali ja ne ujedam.“

Pukovnik je seo.

„Momče“, pozvao je odsečno.

Naručio je omlet i kafu.

Na trenutak je pogledao Herkula Poaroa, a onda je ravnodušno skrenuo pogled. Savršeno svestan kako radi engleski

* Franc.: lepotica. (Prim. prev.)

um, Poaro je znao da je pukovnik samom sebi rekao: „Ovo je samo neki prokleti stranac.“

U skladu sa svojom narodnošću, dvoje Engleza nisu mnogo govorili. Razmenili su nekoliko kratkih primedbi, a zatim je devojka ustala i vratila se u svoj kupe.

Njih dvoje su za ručkom ponovo sedeli za istim stolom i uopšte nisu obraćali pažnju na trećeg saputnika. Razgovarali su živahnije nego za doručkom. Pukovnik je govorio o Pandžabu i povremeno postavljao pitanja mladoj dami o Bagdadu, gde je ona, kako je spomenula, radila kao guvernanta. U razgovoru su utvrdili da imaju zajedničke prijatelje, pa su se odmah otkrivali. Razgovarali su o starom Tomiju Ovom i Džeriju Onom. Pukovnik ju je upitao da li putuje pravo za Englesku ili će sići u Istanbulu.

„Ne, idem pravo kući.“

„Baš šteta, zar ne?“

„Putovala sam istim ovim vozom pre dve godine i tada sam provela tri dana u Istanbulu.“

„Ah, shvatam. U tom slučaju mogu reći da mi je drago što idete do kraja, pošto idem i ja.“

Nezgrapno se naklonio i lako porumeneo.

„Naš pukovnik je osetljiv“, pomislio je vedro Herkul Poaro. „Vozovi su opasni koliko i plovidba brodom.“

Gospođica Debenam je spokojno, ali pomalo uzdržano rekla da joj je drago zbog toga.

Pukovnik ju je, zapazio je Herkul Poaro, otpratio do njenog kupea. Nešto kasnije voz je prolazio kroz divne krajolike Taurusa. Dok su gledali Kilikijska vrata stojeći u hodniku jedno uz drugo, devojka je iznenada uzdahnula. Poaro je stajao nedaleko od njih i čuo ju je kako mrmlja:

„Tako je lepo. Volela bih... volela bih...“

„Da?“

„Volela bih da mogu da uživam u ovome!“

Arbatnot nije odgovorio, samo je malo čvršće i turobni-
je stegnuo zube.

„Toliko bih voleo da si van svega ovoga“, rekao je.

„Ćuti, molim te. Ćuti.“

„Oh! Sve je u redu.“ Pogledao je prema Poarou, pomalo
ozlojeđeno. Onda je nastavio. „Ali ne sviđa mi se što si guver-
nanta – što moraš da trpiš majke tiranke i njihovu nevaspi-
tanu derlad.“

Nasmejala se s tračkom neobuzdanosti.

„Grešiš, veruj mi. Priče o ugnjetavanim guvernantama
su samo mit. Uveravam te, zapravo se roditelji plaše da ću
ja *njih* zlostavljati.“

Ućutali su; Arbatnot se možda stideo svog izliva.

„Ovo je vrlo neobična mala komedija“, pomislio je Poaro.

Kasnije će se setiti te misli.

Te noći oko pola dvanaest stigli su u Konju. Dvoje Engle-
za izašli su da protegnu noge; šetali su tamo-amo po snegom
pokrivenom peronu.

Gospodin Poaro se zadovoljio time da kroz prozor posma-
tra stanični metež. No posle desetak minuta pomislio je da bi
malo svežeg vazduha moglo da mu prija. Brižljivo se pripre-
mio za izlazak, obukao je nekoliko kaputa, uvio se u nekoli-
ko šalova, a uredne cipele zaštitio je kaljačama. Tako odeven
oprezno je sišao na peron. Koračao je duž perona i stigao
ispred lokomotive.

Glasovi koje je čuo rekli su mu ko su dve nejasne prilike
u senci teretnog vagona. Govorio je Arbatnot.

„Meri...“

Devojka ga je prekinula. „Ne sada. Ne sada. Kasnije, kad
se završi. Kada ostane iza nas – *tada*...“

Poaro se neupadljivo okrenuo. Zamislio se.

Jedva je prepoznao spokojni delotvorni glas gospođice
Debenam...

„Zanimljivo“, rekao je sebi.

Sutradan se zapitao da se nisu možda posvađali. Jedva su
govorili jedno s drugim. Devojka je, činilo mu se, izgledala
uznemireno. Imala je tamne podočnjake.

Oko pola tri po podne voz se zaustavio. Glave su provi-
rile kroz prozore. Grupica ljudi okupila se uz prugu, gledala
i pokazivala nešto ispod vagona.

Poaro se nagnuo kroz prozor i oslovio užurbanog spro-
vodnika spavaćih kola. Sprovoznik mu je odgovorio, a Poaro
se povukao, okrenuo i gotovo sudario s Meri Debenam, koja
je stajala tik iza njega.

„Šta je bilo?“, upitala ga je prilično zadihano na francu-
skom. „Zašto smo stali?“

„Sitnica, gospođice. Nešto se zapalilo ispod vagon-resto-
rana. Ništa ozbiljno, ugašeno je. Sada popravljaju oštećenje.
Nema nikakve opasnosti, uveravam vas.“

Ona je naglo odmahнула rukom kao da pomisao na opa-
snost odbacuje kao potpuno nevažnu.

„Da, da, to shvatam, ali *vreme!*“

„Vreme?“

„Da, zbog ovoga ćemo kasniti.“

„Moguće, da“, saglasio se Poaro.

„Ali mi ne smemo da zakasnimo! Voz treba da stigne u
pet do sedam, a onda valja preći Bosfor i na drugoj obali
uhvatiti Simplon ekspres koji polazi u devet. Ako bude sat-
-dva kašnjenja, propustićemo taj voz.“

„Da, možda“, priznao je Poaro. Zainteresovano ju je pogle-
dao. Ruka kojom se držala za prozor nije bila potpuno mirna,
usne su joj takođe podrhtavale.

„Da li vam je to veoma važno, gospođice?“, upitao ju je.

„Da. Da, važno mi je. Ja... ja moram da stignem na taj voz.“

Okrenula se od njega i pošla niz hodnik do pukovnika Arbatnota.

No strepela je bez potrebe. Deset minuta kasnije voz je ponovo krenuo. Stigao je na stanicu Hajdarpaša sa svega pet minuta zakašnjenja jer je nadoknadio izgubljeno vreme u vožnji.

Bosfor je bio nemiran i gospodin Poaro nije uživao u plovidbi. Na brodu se odvojio od svojih saputnika i više ih nije video.

Kad su pristali kod mosta Galata, odvezao se pravo u hotel *Tokatlijan*.

DRUGO POGLAVLJE

Hotel Tokatlijan

Herkul Poaro je u hotelu zatražio sobu s kupatilom. Onda je upitao recepcionera ima li pošte za njega.

Čekala su ga tri pisma i jedan telegram. Videvši telegram, lako je podigao obrve. Nije ga očekivao.

Otvorio ga je uredno i bez žurbe kao i obično. Odštampane reči jasno su se isticale.

„Razvoj događaja u slučaju Kesner nastupio iznenada. Molim vratite se odmah.“

„*Voilà ce qui est embêtant*“* promrmljao je Poaro ojađeno. Pogledao je na zidni sat.

„Moraću da nastavim putovanje večeras“, rekao je recepcioneru. „Kada polazi Simplon Orijent ekspres?“

„U devet sati, gospodine.“

„Možete li da mi rezervišete spavaća kola?“

„Naravno, gospodine. U ovo doba godine ne bi trebalo da bude teškoća. Vozovi su gotovo prazni. Prvu ili drugu klasu?“

„Prvu.“

* Franc.: Ovo mi uopšte nije trebalo. (Prim. prev.)

„*Très bien, Monsieur.** Dokle putujete?“

„Do Londona.“

„*Bien, Monsieur.* Uzeću vam kartu do Londona i rezervisaću vam smeštaj u spavaćim kolima od Istanbula do Kalea.“

Poaro je ponovo pogledao na sat. Bilo je deset minuta do osam.

„Imam li vremena da večeram?“

„Kako da ne, gospodine.“

Mali Belgijanac je klimnuo glavom. Otkazao je sobu i kroz predvorje otišao u restoran.

Dok je govorio porudžbinu konobaru, nečija ruka spustila mu se na rame.

„Ah, *mon vieux***, kakvo prijatno iznenađenje“, rekao je glas iza njega.

Bio je to nizak gojazan postariji čovek četkaste frizure. Oduševljeno se smešio.

Poaro je skočio na noge.

„Gospodine Buk.“

„Gospodine Poaro.“

Gospodin Buk bio je Belgijanac, član odbora direktora Međunarodnog društva za spavaća kola i davnašnji prijatelj bivše zvezde belgijske policije.

„Zatekli ste se daleko od kuće, *mon cher*“, rekao je gospodin Buk.

„Imao sam posla u Siriji.“

„Ah! A vraćate se kući – kada?“

„Nočas.“

„Sjajno! I ja. Tačnije, ja idem do Lozane, gde imam nekog posla. Putujete Simplon Orijentom, pretpostavljam?“

* Franc.: U redu, gospodine. (Prim. prev.)

** Franc.: stari moj. (Prim. prev.)

„Da. Upravo sam zatražio da mi rezervišu spavaća kola. Nameravao sam da ostanem ovde nekoliko dana, ali dobio sam telegram u kom me pozivaju da se hitno vratim u London po važnom poslu.“

„Ah!“, uzdahnuo je gospodin Buk. „*Les affaires – les affaires!** Ali vi – vi ste sada na vrhuncu slave, *mon vieux*.“

„Imao sam izvesnog uspeha, pretpostavljam.“ Herkul Poaro je pokušao da bude skroman, ali očigledno bezuspešno.

Buk se nasmejao.

„Videćemo se kasnije“, rekao je.

Herkul Poaro se posvetio tome da ne umoči brkove u supu.

Pošto je obavio taj teški zadatak, pogledao je oko sebe čekajući sledeće jelo. U restoranu je bila svega šačica gostiju, a od te šačice Poaroa su zanimala samo dvojica.

Sedeli su za stolom nedaleko od njega. Mlađi je bio privlačan čovek od tridesetak godina, očigledno Amerikanac, no pažnju malog detektiva nije privukao on, nego njegov sagovornik.

Imao je između šezdeset i sedamdeset godina, a s male udaljenosti delovao je filantropski bezlično. Proćelav, ispupčenog čela, s osmehom koji je otkrivao veoma bele veštačke zube, naprosto je zračio dobroćudnošću. Taj utisak narušavale su samo oči – sitne, duboko usađene i lukave. No to nije bilo sve. Kada je, rekavši nešto svom mladom sagovorniku, pogledao po sali, pogled mu se na trenutak zaustavio na Belgijancu i u očima su mu blesnuli čudnovato zlo i neprirodna napetost.

Onda je ustao.

„Plati račun, Hektore“, rekao je.

* Franc.: Poslovi, poslovi! (Prim. prev.)

Glas mu je bio pomalo hrapav, zvučao je neobično tiho i opasno.

Kad se Poaro pridružio svom prijatelju u predvorju, ona dvojica upravo su izlazili iz hotela. Sa sprata im je stigao prtljag, a mladić je sve nadgledao. Onda je otvorio staklena vrata i rekao:

„Sve je spremno, gospodine Račete.“

Stariji je nešto progundao i izašao.

„*Eh bien*“, rekao je Poaro, „šta mislite o ovoj dvojici?“

„Oni su Amerikanci“, odgovorio je gospodin Buk.

„Naravno da su Amerikanci. Zanima me šta mislite o njihovim ličnostima.“

„Mladić deluje sasvim prijatno.“

„A stariji?“

„Iskreno rečeno, dragi moj, ne dopada mi se. Ostavio je na mene vrlo neprijatan utisak. A šta vi kažete?“

Herkul Poaro je malo razmislio.

„Kad je prošao pored mene u restoranu“, rekao je najzad, „imao sam neobičan utisak. Kao da je prošla neka divlja životinja, neka zver, ali istinski krvoločna, shvatate?“

„Pa ipak, izgleda sasvim pristojno.“

„*Précisément!** Telo – kavez – potpuno je pristojno, ali kroz rešetke gleda divlja zver.“

„Vrlo ste maštoviti, *mon vieux*“, rekao je gospodin Buk.

„Možda, ali ne mogu da se oslobodim utiska da je pored mene prošlo neko zlo.“

„Taj uvaženi Amerikanac?“

„Taj uvaženi Amerikanac.“

„Pa“, odvratio je gospodin Buk veselo, „možda ste u pravu. Ima mnogo zla na svetu.“

* Franc.: Upravo tako! (Prim. prev.)

U tom trenutku vrata su se otvorila i prišao im je recepcioner. Delovao je zabrinuto i pogruženo.

„Neverovatno, gospodine“, rekao je Poarou. „U vozu nema nijednog slobodnog ležaja u spavaćim kolima.“

„*Comment?**“, povikao je gospodin Buk. „U ovo doba godine? Ah, svakako je došla neka grupa novinara ili političara...?“

„Ne znam, gospodine“, rekao je recepcioner i okrenuo se ka njemu s poštovanjem, „ali tako je.“

„Pa dobro.“ Gospodin Buk se okrenuo prijatelju. „Ne bojte se, dragi moj. Smislićemo nešto. Jedan kupe nikada se ne rezerviše – kupe broj šesnaest. Sprovoznici se staraju za to!“ Nasmehio se, a onda pogledao na sat. „Hajdemo“, rekao je, „vreme je da krenemo.“

Na stanici je sprovoznik spavaćih kola pozdravio gospodina Buka sa srdačnim poštovanjem.

„Dobro večer, gospodine. Vaš kupe je broj jedan.“

Pozvao je nosače, koji su natovarili prtljag na kolica i odgurali ga do polovine vagona. Tu su na aluminijumskim pločama bila ispisana odredišta:

ISTANBUL TRST KALE

„Čuo sam da ste noćas puni?“

„Neverovatno, gospodine. Kao da je čitav svet odlučio da putuje upravo noćas.“

„Ipak, morate naći mesta za ovog gospodina. On je moj prijatelj. Dajte mu kupe broj šesnaest.“

„Zauzet je, gospodine.“

„Molim? Broj šesnaest?“

* Franc.: Kako? (Prim. prev.)

Pogledali su se s razumevanjem, a sprovodnik se osmehnuo. Bio je to sredovečan čovek, visok i bledunjav.

„Tako je, gospodine. Kao što sam vam rekao, puni smo, sve je puno.“

„Ali šta se dešava?“, uzviknuo je gospodin Buk ljutito. „Da li se negde održava neka konferencija? Da li je došlo neko veliko društvo?“

„Ne, gospodine. Čista slučajnost. Jednostavno je mnogo ljudi odlučilo da putuje noćas.“

Gospodin Buk je ozlojeđeno zacoktao.

„U Beogradu se priključuje vagon iz Atine“, rekao je. „Prikačiće se i vagon voza Bukurešt–Pariz, ali u Beograd ćemo stići tek sutra uveče. Moramo nešto da smislimo za noćas. Ima li neki slobodan ležaj druge klase?“

„Ima jedan ležaj druge klase, gospodine...“

„Pa onda...“

„Ali to je ženski kupe. U njemu je već jedna Nemica, služavka.“

„Uh, uh, to je nezgodno“, rekao je gospodin Buk.

„Ne uzrujavajte se, prijatelju“, rekao mu je Poaro. „Moraću da putujem u običnim kolima.“

„Nikako, nikako.“ Ponovo se okrenuo sprovodniku. „Jesu li svi putnici stigli?“

„Tačno“, odgovorio je sprovodnik, „jedan putnik još nije došao.“

Izgovorio je ovo sporo i s oklevanjem.

„Nastavite.“

„Ležaj broj sedam u drugoj klasi. Gospodin još nije došao, a sada je četiri minuta do devet.“

„Ko je taj putnik?“

„Englez.“ Sprovodnik je pogledao spisak. „Gospodin Haris.“

„To ime je dobar znak“, rekao je Poaro. „Čitao sam Dikensa. Gospodin Haris neće doći.“*

„Ondesite gospodinov prtljag u kupe broj sedam“, rekao je gospodin Buk. „Ako se taj gospodin Haris pojavi, reći ćemo mu da je zakasnio, da ležaj ne može toliko dugo da se zadržava, sredićemo stvar ovako ili onako. Šta je mene briga za gospodina Harisa.“

„Kako gospodin želi“, rekao je sprovodnik.

Okrenuo se nosaču i rekao mu kuda da odnese prtljag Herkula Poaroa.

Onda je koraknuo u stranu da bi Poaro ušao u voz.

„*Tout à fait au bout, Monsieur***“, doviknuo mu je. „Pretposlednji kupe.“

Poaro je krenuo hodnikom, vrlo sporo pošto je većina putnika stajala ispred svojih kupea.

Izgovarao je učtivo: „Izvinite“, redovno kao mehanizam. Najzad je stigao do pretposlednjeg kupea. U kupeu je, uzimajući kofer s pregrade, stajao mladi Amerikanac iz *Tokatlijana*.

Namrštio se kad je Poaro ušao.

„Izvinite“, rekao je, „mislim da ste pogrešili.“ Onda je to ponovio na francuskom, zamuckujući: „*Je crois qua vous avez un erreur*.“

Poaro mu je odgovorio na engleskom.

„Vi ste gospodin Haris?“

„Ne, ja se zovem Mekvin. Mislim...“

U tom trenutku glas sprovodnika spavaćih kola začuo se preko Herkulovog ramena. Izgovorio je izvinjenje prilično zadihano.

* Gospođa Gamp, lik iz romana *Martin Čazlvit* Čarlsa Dikensa, tvrdi da ima prijateljicu, gospođu Haris, koja zapravo ne postoji. (Prim. prev.)

** Franc.: Pođite do kraja, gospodine. (Prim. prev.)

„Nema drugog slobodnog ležaja u vozu, gospodine. Gospodina smo morali da smestimo u ovaj kupe.“

Zatvorio je prozor u hodniku i počeo da podiže Poarov prtljag.

Poaro je zapazio njegov ton izvinjenja. Putnik mu je nesumnjivo obećao dobru napojnicu ako ostane sam u kupeu. No čak i najvelikodušnija napojnica gubi privlačnost kada se u vozu nađe direktor kompanije i izdaje naređenja.

Sprovodnik je podigao kofere na pregradu i izašao iz kupea.

„*Voilà, Monsieur*“, rekao je. „Sve je sređeno. Vi ste u kupeu sedam, na gornjem ležaju. Krećemo za jedan minut.“

Pohitao je dalje hodnikom. Poaro se vratio u kupe.

„Ovo čudo se retko viđa“, rekao je veselo. „Sprovodnik spavaćih kola lično podiže prtljag! Za to još nisam čuo!“

Njegov saputnik se osmehnuo. Zlovolja ga je očigledno prošla – verovatno je zaključio da je najbolje da ono što se dogodilo shvati filozofski.

„Voz je pun kao nikad“, rekao je.

Začula se pištaljka, a zatim dugi setni zvuk sirene lokomotive. Obojica su izašli u hodnik.

Spolja je jedan glas povikao: „U kola!“

„Krećemo“, rekao je Mekvin.

No nisu još krenuli. Ponovo se oglasila pištaljka.

„Znate, gospodine“, rekao je mladić iznenada, „ako biste radije uzeli donji ležaj – ako vam je zgodnije i šta ja znam – pa, ja nemam ništa protiv.“

„Nikako“, usprotivio se Poaro. „Ne bih da vas lišim...“

„Zaista mi ne bi smetalo...“

„Veoma ste ljubazni, ali...“

Učtivo su se prepirali.

„To je samo jedna noć“, objašnjavao je Poaro. „U Beogradu...“

„Ah, shvatam. Silazite u Beogradu...“

„Ne baš. Vidite...“

Voz se iznenada trznuo. Obojica su se okrenuli ka prozoru i gledali kako dugački osvetljeni peron klizi pored njih.

Orijent ekspres je započeo svoje trodnevno putovanje na drugi kraj Evrope.